

280 с.; **4. Каган М.С.** Морфология искусства : Историко-теоретическое исследование внутреннего строения мира искусств. – Л. : Искусство, 1972. – 440 с.; **5. Лотман Ю.М.** Структура художественного текста. Семантические исследования по теории искусства / Ю. М. Лотман. – М. : Искусство, 1970. – 384 с.; **6. Луцак С.М.** Домінанта як ментальне осердя художньо-естетичного процесу (на матеріалі української літератури межі XIX–XX століть): [монографія] / Світлана Луцак ; [наук. ред. Р. Гром'як]. – Івано-Франківськ : Фоліант, 2010. – 400 с.; **7. Реизов Б.** Литература и музыка. Контакты и взаимодействие (Вместо предисловия) // Литература и музыка : Сб. статей. – Л. : Изд-во Ленинградского ун-та, 1975. – С. 3–6; **8.** Сучасний тлумачний словник української мови / [за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. В.В. Дубічинського]. – Х. : ВД «ШКОЛА», 2007. – 832 с.; **9. Франко І.** З останніх десятиліть XIX віку / Іван Франко // І. Франко. Зібрання творів : у 50 т. – К. : Наукова думка, 1984. – Т. 41. – С. 471–529; **10. Хоткевич Г.М.** *Agia passionata* / Гнат Хоткевич // Хоткевич Г.М. Твори : у 8 т. – Т. 4. – Харків : Кооперативне видавництво Рух, 1929. – С. 20–28; 45–70; **11. Хоткевич Г.М.** Блудний син / Гнат Хоткевич // Хоткевич Г.М. Твори : у 8 т. – Т. 5. – Харків : Кооперативне видавництво Рух, 1929. – С. 140–169; **12. Bristiger M.** *Zwiazki muzyki ze slowem: Z zagadnien analizy muzycznej.* – Krakow: Polskie wydawnictwo muzyczne, 1986. – 318 s.; **13. Klopstocks F.** *Sammtliche Werke.* – Leipzig, 1855. – S. 199–200.

Лобур Н.В., Моторний В.А., Татаренко А.Л. (Львів, Україна)
Мости міжкультурної співпраці: з перекладацького досвіду
кафедри слов'янської філології Франкового університету

У статті зроблено огляд становлення, традиції та основних напрямків перекладацької діяльності кафедри слов'янської філології Франкового університету. Продовжуючи практичні і теоретичні перекладацькі напрацювання Івана Франка, викладачі кафедри збагатили скарбницю української культури кращими зразками художньої, публіцистичної та наукової літератури слов'янських народів.

Ключові слова: переклад, перекладознавство, міжкультурні взаємини, слов'янські мови, слов'янські літератури.

В статье сделан обзор становления традиции и основных направлений переводческой деятельности кафедры славянской филологии университета имени Ивана Франко. Продолжая теоретические и практические достижения Ивана Франко в области перевода, преподаватели кафедры дополнили сокровищницу украинской культуры лучшими образцами художественной, публицистической и научной литературы славянских народов.

Ключевые слова: перевод, теория и практика перевода, межкультурные контакты, славянские языки, славянские литературы.

The Article deals with the survey of the origin, traditions and main branches of translation practice at The Department of Slavonic Philology, Ivan Franko National University of Lviv. Following the theoretical and practical basics of translation studies at

Ivan Franko National University of Lviv, the lecturers of The Department of Slavonic Philology have enriched the Ukrainian culture depository with the best samples of fiction, publicist and scientific literature.

Key words: *translation, translation studies, intercultural relations, Slavonic languages, Slavonic Literature.*

Започаткуванню перекладацької традиції на кафедрі слов'янської філології значною мірою сприяли активні культурні взаємозв'язки відомих українських учених, письменників із колегами із слов'янських країн. У цьому контексті не можна оминати і культурно-історичної площини академічного Львова. Вагомий внесок у розвиток перекладацького напрямку ще задовго до відкриття слов'янознавчої кафедри в університеті, без сумніву, належить патроніві Львівського університету Іванові Франкові. Перекладаючи зразки чеської, словацької, польської, болгарської, сербської, російської літератури, він долучився до популяризації літературної спадщини слов'янського світу серед українців. У багатогранній палітрі Франкових перекладів значне місце займає слов'янська патріотична література [4, 134]. Завдяки талановитому перекладу материнською мовою до українців заговорили герої творів К. Гавлічка – Боровського, А. Міцкевича, С. Кльоновича, Я. Махара, Я. Врхліцького, Я. Неруди, С. Халупки, О. Герцена, М. Лермонтова, Ф. Достоєвського, М. Чернишевського та інших. Українському читачеві стали доступними зразки сербохорватської, боснійсько-герцеговинської народної поезії, болгарські народні пісні та балади. Чеський літературознавець Микола Неврлий зазначає, що патріотичні ідеали, зокрема, чеського народу протягом усього життя глибоко хвилювали Івана Франка. «Перші чеські теми – переклад Краледворського рукопису – він опрацював, ще будучи учнем Дрогобицької гімназії. Його останні чеські роботи – переклади з К. Гавлічка – Боровського, найулюбленішого автора Франка з усієї чеської літератури, - датовані 1914 роком» [4, 135]. Перекладацька діяльність Великого Каменяра, з одного боку, – це цілий духовний простір міжнаціонального взаємозбагачення культур, з іншого, - теоретичні підвалини української перекладознавчої науки [3; 5].

Із започаткуванням слов'янознавчих студій у Львівському університеті, переклад стає одним із практичних напрямків кафедри. Викладачі кафедри протягом усієї її історії традиційно велику увагу присвячували перекладу. Згадаємо окремі найважливіші сторінки славного перекладацького минулого львівської славістики. Значний перекладацький доробок серед львівських славістів належить викладачеві кафедри Степанові – Юрію Маслякові. Глибоке знання чеської мови, країнознавчих реалій чеського народу сприяли появі високопрофесійних перекладів творів І. Ольбрахта

«Микола Шугай розбійник» (переклад вийшов у Львові у 1952 р., друге видання було у 1959 р.), Кароліни Светлої «Дзвінкова королева» (1955 р.), п'єси А. Ірасека «Ліхтар» (1959 р.). У 1959 році на сторінках журналу «Жовтень» був опублікований українською мовою вірш Яна Неруди «Біля воріт притулку: З книги віршів». Найбільшу популярність львівському славістові приніс переклад твору Ярослава Гашека «Пригоди бравого вояка Швейка», який вийшов у Києві, у видавництві «Радянський письменник» у 1958 році. Варто зазначити, що це видання не було першою україномовною презентацією «Бравого солдата Швейка». Україномовні терени Швейк освоював ще з 1930 року. Саме тоді у Львові був опублікований переклад Олександра Залужного. У цьому виданні український читач міг ознайомитися з першою частиною книги Ярослава Гашека. Друга частина побачила світ лише у 1936 році у перекладі Миколи Зорка*. Та український переклад С.-Ю. Масляка (а твір видатного чеського сатирика було перекладено багатьма мовами народів світу) сьогодні вважають найкращим перекладом «Бравого вояка Швейка». Нову редакцію перекладу С. Масляка здійснив аспірант кафедри слов'янської філології Іван Лучук у 2009 році. Двотомне видання побачило світ у видавництві «Кальварія». На сьогодні це найповніше видання сатиричного роману Ярослава Гашека.

Популяризація чеської художньої літератури в Україні сприяв професор кафедри слов'янської філології, її багаторічний завідувач Володимир Моторний. Він автор перекладу українською мовою роману Я. Моравцової «Натюрморт з цитаделлю» (Львів, 1981 р) та повісті-казки «Про мужнього вуханя» (Київ, 1961). Окрім того, окремі переклади уривків з творів Т. Сватоплука, М. Масерової були опубліковані в українських газетах.

Знайомство українського читача з постаттю першого президента Чехословацької Республіки, філософом європейського зразка, гуманістом Томашом Гаррігом Масариком, є особливо актуальним сьогодні. Т. Масарик не лише як політик, але як глибоко інтелігентна людина, життєвим орієнтиром якої є шкала християнських цінностей, представлений у творі Карела Чапека «Бесіди з Томашем Масариком». Український переклад випускниці кафедри слов'янської філології Лідії Кіцилі побачив світ у видавництві «Астролябія» у 2010 році.

До перекладацької скарбниці з чеської мови протягом останніх років ввійшли есеї відомого чеського філософа, професора Карлового університету, президента Чеської Християнської Академії, лауреата численних нагород та відзнак, автора десятків книг, що перекладені

---

* Детальніше про це див.: Володимир Моторний. Замість післямови, або Карел Ванек ставить крапку на пригодах бравого вояки Швейка у Світовій війні // Ярослав Гашек. Пригоди бравого вояки Швейка. – К.: Кальварія, 2009. – Т. II. – С. 356-361.

багатьма мовами, Томаша Галіка. Український читач ознайомиться із сучасним баченням духовних та суспільних процесів крізь призму богословської думки у збірці есеїв «Ніч сповідника» у перекладі Надії Лобур та Любові Федик. Переклад вийшов у Львові, у видавництві «Місіонер» у 2010 році. Наступний твір цього ж автора «Терпеливість із Богом», що був написаний, насамперед для англомовного світу, сьогодні став світовим бестселером, вийшов у Львові у перекладі вже згаданих перекладачів у видавництві «Свічадо» у 2012 році.

Традицію перекладу* українською мовою поезій чеського поета, лауреата Нобелівської премії Ярослава Сейферта продовжує молода викладач кафедри Надія Брилинська.

Романи відомого чеського письменника Яна Козака переклала аспірант кафедри Наталя Братунь. У творчому доробку Грирора Мовчанюка, аспіранта кафедри, чисельні переклади чеської та серболужицької поезії.

Дебютний роман сучасного польського письменника Януша Леона Вишневського «С@мотність у мережі» в українському перекладі Ольги Кравець побачив світ у 2010. Книга вже має два перевидання (у 2012, та економний варіант було перевидано у 2013 році). Доцент кафедри спробувала свої сили і в перекладі творів іншого жанру: у 2013 році побачила світ казка «Марцелінка. У пошуках найважливішого. Казка трохи наукова» вже згаданого польського письменника Януша Леона Вишневського.

Переклади оповідань Бено Будара – сучасного серболужицького письменника – належать старшому викладачеві кафедри Оксані Лазор [1; 2]. У перекладацькому доробку львівської сорабістки близько 15 перекладів наукових праць з актуальних проблем верхньолужицької мови та літератури, про українсько-лужицькі культурні взаємини. Однією з перших спроб популяризації серболужицької прози була антологія «Дивна любов», у перекладі якої брали активну участь славісти кафедри.

Починаючи з кінця 90-х років ХХ століття пожвавлюється перекладацька діяльність львівських сербістів і кرواتистів. Поштовхом до цього послужило зацікавлення львівського видавництва «Класика» у публікації українських перекладів знакових творів сербських письменників. Вагому роль у формуванні цього зацікавлення відіграв тодішній редактор «Класики», випускник кафедри, відомий літератор, літературознавець, перекладач Іван Лучук. У 1998 році з'являються друком «Хозарський

---

* Українською мовою Я.Сейферта перекладало чимало відомих поетів-перекладачів: Павло Тичина, Ярослав Шпорга, Григорій Кочур, Олекса Новицький, Віталій Коротич, Марія Пригара, Юрій Петров, Остап Тарнавський, Василь Швєць. Перший переклад українською мовою належить Антипу Павлюкові (вірші «Старе бойовище» і «Колискова» що був опублікований у журналі «Червоний шлях» за 1928 рік, С. 65-67).

словник» Мілорада Павича у перекладі випускниці, колишньої пошукувачки кафедри Ольги Рось, «Енциклопедія мертвих» у перекладі доцента кафедри слов'янської кафедри Алли Татаренко, «Облудники» Момо Капора у перекладі випускниці, колишньої аспірантки кафедри Наталі Чорпіти. Співпраця з видавництвом «Класика» продовжилася і в наступні роки: її результатом був вихід українських перекладів «Гробниці для Бориса Давидовича» Данила Кіша (переклад А.Татаренко), романів Мілорада Павича «Остання любові у Царгороді» (пер. Н.Чорпіти) та «Зоряна мантия» (пер. А.Татаренко).

Низка перекладів сербських художніх та публіцистичних творів з'явилася на сторінках незалежного культурологічного часопису «І». Більшість з них увійшла до тематичного числа «Югославія, Косово, Європа» (2000), а авторами перекладів були вже згадувані І.Лучук, О.Рось, А.Татаренко, Н.Чорпіта, а також доцент кафедри Ольга Кравець і асистент кафедри Світлана Адаменко. У наступних числах «І» початку ХХІ століття публікувалися переклади А.Татаренко, Н.Чорпіти, до яких приєдналися молоді асистенти кафедри Марія Васишин та Христина Стельмах. Переклади художніх творів сербських письменників зустрічаємо у літературних часописах початку 2000-них років: у львівському часописі «Форма(р)т» майже в кожному числі з'являються переклади сербської прози (А.Татаренко переклала оповідання Іво Андрича, Чедомира Мирковича, Миролюба Стояновича, Х.Стельмах – оповідання Мілорада Павича). Коли «вирушає в дорогу» «Потяг 76» – електронний літературний часопис, уже в перших числах у «вагоні прози» зустрічаємо переклади з сербської (есе Драгана Великича, оповідання Милисава Савича, фрагменти з роману Мілоша Црнянського «Щоденник про Чарноевича» у перекладах А.Татаренко). Перекладачі кафедри на початку нового тисячоліття намагаються використати найрізноманітніші можливості для популяризації творів сербської літератури. У альманасі «Королівський ліс» (проект «Кохання») опубліковано переклади творів Д.Албахарі (А.Татаренко), Нобелівського лауреата Іво Андрича (Н.Чорпіти), у «Літературному Львові» – переклади поезій Милана Орлича (А.Татаренко). У першому й другому томі авторського проекту львівського митця Юрка Коха «Смарагдовий жмуток казусів від вельми цікавих людей» та «Кораловий жмуток казусів від вельми цікавих людей» український читач знайомиться з оповіданнями Сави Дам'янова та Мілорада Павича (пер. А.Татаренко).

Львівське видавництво «ЛІА Піраміда» видає у 2004 р. «Антологію сербської постмодерної фантастики» Сави Дам'янова, у перекладі якої взяли участь такі львівські славісти, як С.Адаменко, І.Лучук, А.Татаренко, Н.Чорпіта. До них приєдналася молода перекладачка, асистентка кафедри Зоряна Гук. Коло перекладачів–представників нашої кафедри продовжувало

розширюватися. І продовжувала розширюватися співпраця львівської славістики з іншими славістичними центрами, як в Україні, так і у світі. Говорячи про популяризацію сербської культури в Україні, а української в Сербії, не можна не згадати вагомий внесок відомого славіста, вченого і перекладача Деяна Айдачича, який нині викладає на кафедрі слов'янської філології Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Співпраця з ним як з керівником Інтернет-проекту «Растко-сербська культура на Інтернеті» мала результатом публікацію численних перекладів творів сербських і українських літераторів та науковців, серед авторів яких зустрічаємо львівських славістів. Завдяки ініціативі сербського вченого розпочинається співпраця з белградським видавництвом «Кліо», де 2002 року виходить переклад сербською мовою роману Юрія Андруховича «Перверзія», виконаний творчими зусиллями белградської україністки Мілени Іванович і нашої колеги Алли Татаренко. Завдяки ініціативі Деяна Айдачича виходить друком збірка есеїв Миколи Рябчука в перекладі сербською (2003) – ще один приклад співпраці белградських і львівських славістів (переклади Людмили Попович, Мілени Іванович, Алли Татаренко). Початком 2000 років А.Татаренко перекладає сербською поезію й малу прозу українських письменників, переважно для періодичних видань. Результатом спільних зусиль белградських колег Мілени Іванович та Деяна Айдачича і львівської славістики був вихід у світ «Антології українського постмодерного оповідання» Юрія Винничука (2005).

Співпраця львівських славістів з Деяном Айдачичем продовжується і набирає нових вимірів тоді, коли він стає професором кафедри слов'янської філології КНУ. Він засновує українсько-сербський альманах «УКРАС», на сторінках якого часто друкуються переклади. Поряд з київськими колегами над ними працюють і львівські сербісти. Спільним київсько-львівським перекладацьким проектом стала антологія «Новітня сербська п'єса» (2006), упорядником якої був Д.Айдачич, а перекладачами – київська сербістка Олена Ткаченко і львівські перекладачі Марія Васишин, Зоряна Гук, Мар'яна Клинець, Іван Лучук, Алла Татаренко, Наталя Чорпіта. Плідну співпрацю славістів наших кафедр успішно продовжено цілою низкою спільних проектів, серед яких в першу чергу згадаємо переклад збірки оповідної прози видатного сербського письменника Горана Петровича «Острів та інші видіння» (2007). Над перекладом цих дуже непростих у стилістичному плані оповідань працювали кияни Наталя Білик, Юлія Білоног, Олеся Кривонос, Олена Ткаченко і львів'яни Марія Васишин, Зоряна Гук, Іван Лучук, Алла Татаренко, Наталя Чорпіта, Ірина Моцна. Приємно, що у цьому проекті взяли участь і студенти обох кафедр – О.Кривонос та І.Моцна.

Наступний крок у спільних перекладацьких змаганнях було зроблено того ж року, коли вийшов друком, а пізніше (у доповненому вигляді),

з'явився в Інтернеті тематичний номер часопису «Потяг 76» «Балкан-експрес». У цьому числі вперше з'явилися українською мовою переклади таких класичних творів сербської літератури, як «Суматра» Мілоша Црнянського (пер. А. Татаренко) та «Пояснення Суматри» (пер. О. Кривонос). Знайомство українського читача з творами сучасних сербських, хорватських, боснійських письменників відбулося завдяки перекладам нашої київської колеги Н. Білик і колективу львівських славістів – вже згаданих сьогодні М.Василишин, З.Гук, Х.Стельмах, А.Татаренко, але й славістів, які гідно доповнили список перекладачів – Наталії Хороз (нині доцент кафедри слов'янської філології ЛНУ ім. Івана Франка), Соломії Вівчар (пошукувач кафедри), випускників нашої кафедри Олени Ковальської і Олени Концевич.

Завдяки перекладацькій праці славістів кафедри з'являються переклади з хорватської мови на українську, а також з української на хорватську. Перекладацькими зусиллями професора кафедри Людмили Васильєвої і тодішнього лектора хорватської мови, загребчанина Даміра Пешорди, виходять друком добірки перекладів української оповідної прози у загребському часописі «Коло», згодом з'являються збірки «Українські літературні хулігани» (2002) (перекладачі Людмила Васильєва, Дамір Пешорда і Алекса Павлешин) та «Антологія сучасної української літератури (2008) (пер. Л.Васильєвої та Д.Пешорди).

Активно перекладають українською мовою твори хорватської літератури. Це, передовсім, антологія сучасного прози «Хорватська мозаїка» (2006), серед перекладачів якої зустрічаємо викладачів кафедри М.Василишин, З.Гук, М.Климець, А.Татаренко, а також її колишніх випускників, аспірантів, пошукувачів С.Вівчар, М.Давидовську, І.Лучука, О.Охрім-Брезвин, Н.Чорпіту. У видавничому центрі ЛНУ ім. Івана Франка виходять дві двомовні антології: «Коли літери переселяться на твоє обличчя» (2008) – антологія молодшої хорватської поезії (перекладачі Л.Васильєва, М.Климець, І. Лучук, А.Татаренко, Н.Хороз, Н.Чорпіта) та «Човен зі слів» (2008) – антологія сучасної хорватської прози (перекладачі С.Вівчар, М.Климець, І.Лучук, О.Охрім-Брезван, А.Татаренко, Н.Хороз, М.Давидовської). Переклади в антологіях відкривають шлях для окремих видань. Як приклад наведемо оповідання відомого хорватського прозаїка Зорана Ферича, над якими працювали С.Вівчар та О.Концевич («Полапка для Волта Діснея», 2008).

Після виходу в світ антологій хорватської літератури перекладачі кафедри взяли за переклад антології сербського оповідання «Нездоланний ерос оповіді» (2009), укладеної А.Татаренко (перекладачі М.Василишин, З.Гук, М.Климець, І.Лучук, І.Моцна, Х.Стельмах,

А. Татаренко, Н.Хороз, Н.Чорпіта). Здобувши досвід перекладу малої прози, молоді колеги взялися за переклад романів – Марія Василичин переклала культовий роман Драгослава Михаїловича «Коли цвіли гарбузи». Слависти кафедри Зоряна Гук, Марія Василичин, Мар'яна Климець переклали також низку книжок з педагогіки для харківського видавництва «Ранок». Алла Татаренко переклала готичну хроніку «Новий Єрусалим» класика сербської літератури Борислава Пекича, збірку поезій сучасного сербського поета Звонка Карановича «Барабани і струни, магістраль і ніч». Її переклади оповідної прози Данила Кіша – трикнижжя оповідань «Книга любові і смерті» (2008) – вийшли у престижній серії «Майстри українського перекладу» (видавничий проект Василя Габора «Приватна колекція»). Алла Татаренко охоче ділиться перекладацьким досвідом, допомагає молодшим колегам. Вона проводила заняття з учасниками Перекладацької майстерні, виступала перед слухачами «Трансляторіуму», неодноразово брала участь у перекладацьких заходах в Україні й за кордоном. Її перекладацька праця була відзначена Грамотою Співки літературних перекладачів Сербії (2011).

Слависти кафедри слов'янської філології Мар'яна Климець і Наталія Хороз перекладають також зі словенської мови. У їхньому доробку – переклади прозових творів (уривки з роману Габрієли Бабнік), поезій (Яні Вірк, Барбара Корун), художніх фільмів.

Перекладачі кафедри слов'янської філології мають здобутки і у сфері наукового перекладу. Їхні переклади наукових праць зарубіжних колег регулярно з'являються у науковому збірнику «Проблеми слов'янознавства». Навички усного перекладу вони здобувають щороку під час Міжнародного Форуму Видавців, а свої вміння з художнього перекладу шліфують, готуючи переклади для альманаху Міжнародного Літературного Фестивалю. На ювілейному XX Форумі видавців у Львові у вересні 2013 року були представлені нові переклади львівських славистів: роман хорватської письменниці Нади Гашич «Тиха вулиця, алея» у перекладі Н. Хороз та збірка оповідань сербського прозаїка Срджана Срджича «Espirando», яку переклали А. Татаренко, О. Концевич, Н. Чорпіта, М. Василичин, З. Гук.

Приклад старших колег надихає студентів, які зацікавлюються такою важливою, хоча й важкою справою, як художній переклад, пробують свої сили у цій царині. Студенти-сербісти під керівництвом доцента кафедри М. Василичин переклали збірку оповідань Зорана Живковича «Дванадцять збірок і чайна», яка вийшла друком у 2011 році. Найобдарованіші не втрачають інтересу до перекладацької справи і після закінчення університету, незалежно від того, де їм доводиться працювати. А це є запорукою того, що будівництво мостів порозуміння і любові до культури триватиме.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Будар Бено. Я знайшов свого батька // Будар Бено. Ріка часу. Поезії – Вінниця, 2009. – С. 64–80;
2. Будар Бено. Анна, місто Вітгіхенау / Будар Бено // Вісник Львівського Університету. Серія філологічна. – Вип. 48. – Львів, 2009. – С. 369–377;
3. Зорівчак Р. Іван Франко як перекладач і перекладознавець – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://lnu.edu.ua/lessons/files/franko_pereklad.pdf;
4. Неврлий М. Зв'язки Івана Франка з чехами й словаками та його вшанування в ЧССР // Микола Неврлий. Минули й сучасне. Збірник слов'янознавчих праць. – К., 2009;
5. Теплий І. Іван Франко як читач і редактор власних перекладів // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – 2013. – Вип. 58. – С. 262–284.

Марченко Н.В. (Київ, Україна)

Весільне обрядове дійство західних слов'ян на німецькомовній території за етнографічними матеріалами XIX ст. Франца Тецнера

У статті розглядається весільне обрядове дійство кашубів, мазурів, моравців, словінців, полабів, поляків, філіпонців та чехів, які проживали у XIX ст. на території Німеччини. Весілля описано німецьким етнографом Францом Тецнером, завдяки матеріалу якого простежується традиційність святкування весілля у слов'ян. Обряд весілля у слов'ян є одним із ідентифікаторів етнічної культури.

Ключові слова: весілля, обряд, традиція, культура, етнічний, ініціація.

В статье рассматривается свадьба у представителей западнославянских племен – кашубов, мазуров, моравцев, словинцев, полабов, филипонцев и чехов, которые проживали в XIX в. на территории Германии, этнографические материалы про которых были собраны немецким этнографом Францом Тецнером. Этнографический материал исследователя подтверждает историческую традицию празднования свадьбы в славян, которая идентифицирует черты этнической культуры.

Ключевые слова: свадьба, обряд, традиция, культура, этнический, инициация.

The article aims to researching the ethnographical materials of Franz Tezner, who in 19th century had described the wedding of West Slavic folks – Kaschuben, Mazuren, Moravian, Slovinzen, Polaben, Polen, Philliponen and Czechen. The celebration of the wedding by these folks can attest to the historical traditionalism of their ethnic culture.

Key words: wedding, ceremony, tradition, culture, ethnic, initiation.

1902 р. у Німеччині з'явилася найбільша за обсягом монографія «Слов'яни в Німеччині» Франца Тецнера (1863-1919), в якій він описав життя та побут слов'ян, що проживали на території іншомовної держави. Франц Тецнер – педагог, етнограф і фольклорист. Матеріал зібраний і систематизований науковцем за канонами тогочасної наукової думки. У монографії можна познайомитися з етнографічними даними не лише про слов'ян, а й з матеріалом про прусів, литовців та латвійців. У праці подано